

УДК 621.73.06

*Черніхова О. С., викладач**Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук, Україна*

ПРОБЛЕМА ЗАСТОСУВАННЯ ЛОГІСТИКИ РЕЦИКЛІНГУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній час проблема утилізації та переробки відходів є нагальною не лише в Україні, а й у світі в цілому. Використання вторинної сировини призводить не лише до сприятливого екологічного ефекту, а й несе корисний економічний ефект.

По-перше, оскільки ресурси Землі у більшості є вичерпними та невідновлювальними, і, за незмінних обсягів видобутку мінералів та корисних копалин, майбутні покоління можуть їх не отримати, використання вторинної та навіть третинної сировини значно зекономлять ресурси та зменшення кількості відпрацьованих відходів.

По-друге, використані матеріали постійно збільшуються у об'ємах та накопичуються. А це значно шкодить навколишньому середовищу.

По-третє, деякі види відпрацьованої сировини є гарним джерелом енергії.

Весь процес отримання користі від уже використаних матеріалів визначається як рециклінг. Під рециклінгом розуміють процес переробки відходів, тобто їх хімічна, фізична або біологічна зміна, призначена для їх повторного та корисного використання в обігу, а також процес підготовки до їх безпечної утилізації.

Логістика ставить на меті не лише вирішення економічних проблем підприємства, а й необхідність врахування екологічних проблем суспільства. Тому одним із напрямків логістичної діяльності є вирішення саме напрямків збереження навколишнього природного середовища. Таким чином процес рециклінгу та безпечної утилізації є кінцевою стадією логістичного життєвого циклу товарів [2].

У чому ж полягає економічний ефект використання логістики рециклінгу? Окрім зменшення обсягу та витрат на видобування корисних копалин та матеріалів, переробка відходів дозволяє знизити собівартість виготовленої продукції, сприяє налагодженню промислової переробки, сортувальних пунктів, збільшенню робочих місць тощо.

Але все ж таки, існують також негативні моменти переробки відходів, а саме: зниження якості та, в деяких випадках, естетичного вигляду вторинної продукції, неможливість повторного використання певних видів матеріалів, переналагодження виробничих ресурсів та технологій для вторинної обробки сировини на підприємствах.

Отже, логістика рециклінгу з економічної точки зору ставить на меті зниження первинних та загальних витрат у логістичному процесі виробництва, підвищення рівня логістичного обслуговування усіх учасників при просуванні товару від виробника до споживача.

Країни з розвинутою економікою, які значною мірою піклуються про стан навколишнього середовища, в даний час значну кількість відходів, збирають, сортують та переробляють. Сортування та переробка відходів цих країн регулюються законодавчо на державному рівні. Перероблені відходи йдуть на виготовлення нової продукції, а якщо вторинне споживання неможливе, то відходи є альтернативним видом палива. Так, наприклад, Швеція переробляє 99% свого сміття, більше того, ще й закупає його в інших країнах. Відходи, які можна пустити на вторинне використання, такі, як папір, скло, метал, харчові відходи, переробляють повторно. Ті ж, з яких не можна створити новий продукт, слугують джерелом енергії, наприклад, для опалення будинків [4, 5].

В Україні процес впровадження рециклінгу знаходиться на початковій стадії. Хоча в нашій країні й діє Закон України «Про відходи», дотримання всіх вимог законодавства не відбувається [1].

До основних проблем, які стають на заваді розвитку логістики рециклінгу в Україні, можна віднести:

- 1) Відсутність державної підтримки місцевих органів у процесі впровадження процесу переробки;
- 2) Неєфективність та бездієвість нормативно-правових актів, які регулюють процес рециклінгу;
- 3) Відсутність або недосконалість пунктів сортування відходів;
- 4) Нерозвинена інфраструктура та процедура збирання відходів у населених пунктах, а саме відсутність сортувальних баків, недосконалість їх конструкції, вивезення розсортованого сміття одним сміттєзбиральним транспортним засобом або ж на одне звалище;
- 5) Неналагоджена процедура сортування відходів на місцях та на сміттєзбиральних звалищах;
- 6) Недосконалість технологій виробництва вторинної сировини з відходів;
- 7) Нерозвинена система збирання, переробки та утилізації небезпечних відходів;
- 8) Відсутність розуміння та стимулювання населення про ефективність та доцільність сортування та переробки використаних відходів.

Спостереження показують, що більшість населення України ще не готове сортувати сміття для подальшої переробки та утилізації, дехто з причин відсутності роздільних баків, дехто з власної байдужості або незручності. Нерозуміння мешканців країни у можливому сприятливому екологічному та економічному ефектові не сприяють впровадженню та просуванню рециклінгу на місцевому та національному рівнях. Маркетингова підтримка, система штрафів за невиконання правил сортування та заохочення населення, розвиток інфраструктури (сортувальні контейнери, приймальні пункти, сміттєпереробні заводи, пункти приймання небезпечних відходів та місця їх безпечної утилізації) значно підвищать рівень підтримки серед населення процесу рециклінгу [2].

Але в той же час логістика рециклінгу є важливою складовою технологічного та виробничого процесу на підприємствах. Процес накопичення, сортування, переробки та утилізації відходів сировини та

матеріалів у виробничій галузі знайшов більше відображення, ніж у побутовому поводженні з відходами. Економічне стимулювання діяльності підприємств, пільги з боку держави, зменшення собівартості сировини та матеріалів, що закупаються, та виготовленої продукції сприяють створенню економічно привабливої позиції організації на ринку та підвищенню отриманого прибутку.

Отже, застосування логістики рециклінгу, впровадження сортувальної та переробної технології поводження з відходами у нашій країні лише набирає обертів. Впровадження технології переробки відходів в національне виробництво та господарство дозволить досягти значного економічного та екологічного ефекту.

Список літератури

1. Про відходи : Закон України від 05.03.1998 № 187/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 36–37. Ст. 242.
2. Авраменко О. В. Використання логістики в рециклінгу. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика*. 2017. № 2. С. 1–4.
3. Вороніна Р. М. Логістика рециклінгу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2008. № 623. С. 28–33.
4. Переробка відходів в розвинених країнах світу // BioWatt : сайт. URL: <http://www.biowatt.com.ua/analitika/pererobka-vidhodiv-v-rozvinenih-krayinah-svitu/> (дата звернення: 18.04.2020).
5. Для чого Швеція скуповує сміття? Світовий досвід боротьби зі звалищами // Укрінформ : сайт. 24.06.2016. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2039097-dla-cogo-svecia-skupovue-smitta-svitovij-dosvid-borotbi-zi-zvalisami.html> (дата звернення: 18.04.2020).

УДК 338.3

Чіков І. А., аспірант, асистент

Науковий керівник: Коляденко С. В., д.е.н., професор кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики

Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА СТАДІЯХ ЙОГО ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Питання життєвого циклу підприємства досліджували багато науковців, а саме: І.А. Бланк, Д. Ліппіт, В. Шмідт, Б.З. Мільнер, Л. Грейнер, С.В. Корягіната ін. Кожен дослідник, який вивчав теорію життєвого циклу сформував власне трактування ЖЦП.

В зв'язку з цим існує диференціація щодо характеристики поняття життєвого циклу підприємства та його конкретизації. В табл. 1. систематизовано визначення вчених до тлумачення поняття «життєвий цикл підприємства».